

Breng lokale commerciële invloeden in kaart

1

De eerste stap is om duidelijk zicht te krijgen op de commerciële invloeden in de gemeente.

Bepaal waar ongezonde producten worden verkocht, zoals tabak, alcohol en ongezonde voeding. Kijk ook naar de aanwezigheid van ongezonde reclame en naar verkoopcijfers en het aandeel van deze producten in de totale omzet.

Zoek positieve voorbeelden van lokale bedrijfsvoering waarbij winstmaximalisatie minder centraal staat en gezondheidsschade wordt voorkomen.

Onderzoek de lokale gevolgen van commerciële invloeden, zoals alcoholproblematiek, vaperen, gokproblemen, luchtvervuiling, maar ook uitbuiting van arbeidsmigranten en drinkwatervervuiling.

OEFENING: Vraag aan een collega welke commerciële invloeden zij in hun werk zien. Bespreek samen hoe deze de gezondheid van jullie inwoners beïnvloeden.

Identificeer samenwerkingen tussen publieke en private partijen, en mogelijke belangenconflicten. Denk hierbij ook aan sponsoring van gemeentelijke projecten en campagnes door commerciële bedrijven. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van een [herkenningsinstrument](#) ontwikkeld in het Verenigd Koninkrijk.

Identificeer afhankelijkheidsrelaties, zoals sportverenigingen die hun inkomsten halen uit alcoholverkoop of bedrijven die sterk afhankelijk zijn van vervuilende industrieën. Denk hierbij ook aan mogelijke marktmachtconcentraties en hoe dit lokaal ondernemerschap beïnvloedt, bijvoorbeeld waar het gaat om eerlijke prijsonderhandelingen tussen leverancier en retailer.

Creëer draagvlak

2

Om effectieve maatregelen te nemen, is het belangrijk om zowel intern als extern draagvlak te creëren.

Organiseer trainingen en workshops voor collega's over commerciële invloeden op gezondheid. Leer hen hoe ze deze invloeden kunnen herkennen en ermee om kunnen gaan.

Communiceer helder, zowel intern bij de gemeente als richting burgers, over hoe commerciële invloeden gezondheid beïnvloeden. Maak de boodschap concreet en relevant door aan te sluiten bij hun dagelijkse ervaringen. Focus op de handelswijze en beïnvloeding van bedrijven, niet op de gezondheidseffecten van individueel gedrag. Stel overtuigingen rondom belangenconflicten tussen commercie en gezondheid ter discussie.

Stimuleer (onderzoeks)journalistiek die commerciële invloeden op lokale gezondheidsproblemen blootlegt.

Oefening: Welke lokale ondernemersinitiatieven in jullie gemeente bevorderen de volksgezondheid? Vraag je af over wat ze anders doen, en hoe het kan dat ze dit zo kunnen doen. Kunnen jullie deze initiatieven als inspirerend voorbeeld gebruiken?

Ondersteun positieve lokale initiatieven en ondernemers die een goed evenwicht bewaren tussen winstmaximalisatie en gezondheid.

Bouw netwerken met andere gemeenten om kennis en goede voorbeelden uit te wisselen.

Biedt lokale ondernemers informatie en hulpmiddelen aan over verantwoorde investeringen, veilige werkomstandigheden, de impact van voeding op gezondheid en milieu, en het verminderen van uitstoot.

Onderzoek actiegebieden

3

Zodra jullie inzicht hebben in de lokale commerciële invloeden en draagvlak hebben gecreëerd, is het tijd om actie te ondernemen.

Tip: Gebruik het praktisch besluitvormingsinstrument en het Framework Convention on Tobacco Control van de Wereldgezondheidsorganisatie. Deze helpen je om de particuliere sector op een verantwoorde manier te betrekken bij beleid en hun invloed op de gezondheid te beperken. Zie ons rapport.

Stel richtlijnen op voor publiek-private samenwerkingen, waarbij jullie duidelijk vastleggen hoe met mogelijke belangenconflicten wordt omgegaan.

Scherp het gemeentelijke inkoopbeleid aan. Zelfs een kleine verschuiving richting gezond en duurzaam bij de inkoop van goederen en diensten kan impact hebben omdat het op jaarbasis om grote bedragen gaat (in Amsterdam bijvoorbeeld €2,8 miljard).

Stimuleer gezonde partnerschappen, waarin voorrang wordt gegeven aan bedrijven een positieve invloed hebben op gezondheid en milieu.

Ontwikkel een investerings- en disinvesteringsplan waarbij jullie gemeentelijk geld inzetten om gezondheidsbevorderende en duurzame lokale initiatieven te ondersteunen.

Beperk reclame en sponsoring voor ongezonde producten op gemeentelijk eigendom. Denk aan regels voor reclame bij sportfaciliteiten of op gemeentelijke gebouwen.

Breng inspirerende lokale voorbeelden in beeld die als voorbeeld kunnen dienen voor andere lokale partijen en andere gemeenten.

Ontwikkel een langetermijnstrategie

Om blijvende impact te maken, moeten jullie werken aan een langetermijnstrategie. Hierin kunnen jullie focussen op:

4

Herzie beleid en regels zodat lokale gemeenschappen en gezondheidsbevorderend ondernemerschap wordt betrokken bij beleid, terwijl commerciële bedrijven met een negatieve impact minder invloed hebben.

Investeer in handhaving van preventieve maatregelen, zodat bestaande en nieuwe regels rondom ongezonde industrieën goed worden nageleefd. Daarmee wordt de potentie van deze regels beter benut. Zie ook het rapport [De-normalising alcohol industry activities in schools - The Lancet Public Health](#)

Verken alternatieve economische modellen en bedrijfsvormen, zoals coöperaties of non-profit ondernemingen, waarbij winst minder centraal staat en de gezondheid van inwoners voorop wordt gesteld.

Ontwikkel een 'public health playbook' om effectief tegenwicht te bieden aan de strategieën van commerciële bedrijven. Denk hierbij aan lobbyen voor wet- en regelgeving bij de landelijke politiek en samenwerking met gelijkgestemde gemeenten en organisaties.

[The public health playbook](#): ideas for challenging the corporate playbook - The Lancet Global Health

Ondersteun lokale gemeenschappen en ondernemers die bijdragen aan een betere gezondheid, bijvoorbeeld met subsidies of andere vormen van steun.

Tip: Verkenningen van alternatieve economische modellen en bedrijfsvorming zijn eerder ook gedaan door het [Amsterdam Economic Board](#) of de [regio West Midlands](#) in het Verenigd Koninkrijk.

